

Sven Järverud:

Motivationens grand old man

***Som uddannelsesleder på den svenske hundeskole fandt
Sven Järverud helt nye veje i brugshundetræningen***

Af Sten Søndergaard, HUNDEN efterår 1996

Sven Järverud var officer i den svenske hær, da han begyndte på brugshundearbejdet. Det var i 1946. Året efter blev han medlem af den svenske brugshundeklub, hvor han har været aktiv i en menneskealder, i klubbens kåringsudvalg og i trækhundevalget. Her drejer det sig om slædehunde, der har været meget populære i Sverige de senere år.

Men sin store indsats lagde han på Statens Hundeskole, hvor han kom i 1968. Et populært rygte vil vide, at han trods mange års brugshundearbejde blev afvist her som lærer, fordi han manglede den formelle uddannelse. Nu blev han i stedet ansat som uddannelsesleder - og havde til opgave at uddanne de almindelige undervisere.

Her fortsatte og systematiserede han det testarbejde, Hilmer Johansson havde startet på allerede i 1947. Fra starten var testens formål at vælge de rette hunde til de forskellige opgaver, hundene skulle løse.

At skolen ikke var noget helt lille foretagende ses af, at det år, Sven trådte til som uddannelsesleder, blev der født 340 hvalpe om året på skolen. Senere steg tallet til 500 hvalpe årligt. Selv om nogle sorteres fra, er det alligevel et ganske betragteligt antal at træne op til politiformål, som narkotikahunde, redningshunde og efterhånden også førerhunde for blinde.

Bedre tjenestehunde

- Senere blev dele af testen også anvendt, når der skulle vælges avlsdyr, og i 1967 tog den svenske brugshundeklub testen til sig som avlstest. Her indgår mentaltesten i klubbens avlskåring som en del af en større helhed, der også omfatter en eksteriørbeskrivelse og -bedømmelse, en vis sundhedsbedømmelse, herunder albueleds- og HD-fotograferinger, og som sagt mentaltesten, forklarer Sven Järverud. Rigtigt effektivt blev det senere, da Hundeskolen gik sammen med den svenske landbohøjskole om "Projekt bedre Tjenestehunde."

- Her var målsætningen at fremavle sunde, mentalt gode hunde, der passede til Hundeskolens almene virksomhed. Senere kom det med i målsætningen, at arbejdet også skulle give et bedre resultat i hundedressuren. Kort sagt sundhed, god mentalitet og forbedrede dressurmetoder, fortæller Sven Järverud. På den svenske landbohøjskole var det genetikeren Per-Erik Sundgren, der stod for den statistiske og videnskabelige side af projektet, der gik i gang, da der var testet omkring 500 hunde.

- Vi tog udgangspunkt i en række hanhundegrupper - altså kuld efter en bestemt hanhund. Vi vurderede de enkelte hanhundegrupper mod hinanden og på den måde trådte de arvelige faktorer frem. Det viste sig, at i en del af testsituationerne trådte de arvelige faktorer tydeligt frem, i andre ikke. Så justerede vi naturligvis testen, og jo flere hunde, vi fik testet, jo sikrere blev resultaterne, forklarer Sven Järverud.

Arbejdet reddet

I 1983 opgav staten at drive Hundeskolen videre. Sven Järverud var noget bitter, specielt fordi det store, lovende arbejde risikerede at gå tabt. Sven var derfor allerede i 1982 gået i gang med at interessere Avlsafdelingen for Rottweilere i den svenske brugshundeklub for at føre projektet videre. Det lykkedes, og man gik i gang med at teste fem nye hanhundegrupper.

- Gunvors opgave blev at skaffe mindst 60 procent af kuldene frem, og det lykkedes fint. I løbet af et halvt års tid havde vi testet 360 hvalpe. Per-Erik Sundgren støttede forsat projektet meget, og hen gennemgik resultaterne. Uden ham var det ikke lykkedes, siger Sven Järverud.

I sidste omgang endte justeringerne og forbedringerne med den test, der er kendt som "Mental UngHundebeskrivning" - eller MUH-testen.

Den er formodentlig verdens bedst dokumenterede test af sin art. Hver enkelt testsituation er nøje beskrevet - og foreløbig er 5.600 hunde kørt gennem testen. Den er så præcis, at man via statistikken kan udpege, hvilke dommere - eller beskrivere, om man vil, der laver småfejl undervejs i testforløbet.

- Der er næppe nogen anden mental beskrivelse af hunde, der giver så sikre oplysninger om de egenskaber, der nedarves, som denne her, konstaterer Sven Järverud.

Nytænkning

Sven Järveruds indsats ligger imidlertid i lige så høj grad på dressurområdet. Med udgangspunkt i ældre svenske teorier fik han i tiden på Statens Hundeskole lejlighed til en grundig afprøvning af sine egne ideer. Først og fremmest gælder det for Sven Järverud at "tænke hund". Altså at sætte sig i hundens sted og prøve at opleve situationen med hundens øjne.

Det fører hurtigt frem til en erkendelse af, at al indlæring skal bygge på hundens naturlige adfærd.

Hvis vi skaber den rigtige situation, udløses hundens naturlige adfærd, den udfører opgaven og oplever, at vi belønner den for indsatsen.

- Siden er det selvfølgelig sagen at skabe den rette motivation og at gøre al form for indlæring positiv.

Samtidig viser det sig, at i selve indlæringen er det vigtigt at holde intensiteten meget lav, så hunden ikke opbygger stress. Sker det, vil hunden ikke være i stand til at se, hvorfor den blev belønnet for det, den nu har gjort. Nej, men må gå roligt til værks, ellers gør man det svært for sig selv, siger Sven Järverud.

Han lægger uhyre vægt på, at indlæringen sker ét trin af gangen. Skal hunden lære en fremsendelse med efterfølgende indkald, så starter man med det svære først, nemlig hvor hunden skal gå væk fra føreren. Først når den del er sikker, træner man indkaldet - og til sidst "samles" øvelsen så til en helhed.

Effektive metoder

- Og først, når indlæringen er på plads, kommer forstærkningen. At gøre øvelsen så spændende for hunden, at den slet ikke kan lade være med at gøre det, vi kommanderer den til. Og kun, hvis hunden ikke udfører det, den helt sikkert har lært, kan vi begynde at stille krav til den, forklarer Sven Järverud.

At hans metoder virker, er hans egne hunde et bevis på.

- Min seneste schæferhund blev faktisk kasseret ved militærets test. Men alligevel blev han en af Sveriges bedste brugshunde, siger han.

Senere blev det rottweilere, Sven gik til konkurrence med. De var jo i huset, som han udtrykker det. At det så altid har været hunde, der af en eller anden grund ikke blev solgt, har betydet mindre. Specielt i spor har Sven været suveræn med Fandangos rottweilere. For eksempel 13 certifikater og en broncemedalje i søg med svensk brugschampion Fandangos Janne, der ikke kunne sælges på grund af hoftefejl.